

## WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNI

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień    miesiąc    rok

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ  
NADZORUJACY

miejsce  
na naklejkę  
z kodem

dysleksja

## SPRAWDZIAN W SZÓSTEJ KLASIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ „Szachy”

### Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym lub granatowym tuszem/atramentem.  
Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kratek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

⊙ ■	B	C	■
-----	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 25. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona arkusza jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

**Czas pracy:  
60 minut**

**Liczba punktów  
do uzyskania: 40**

Powodzenia!

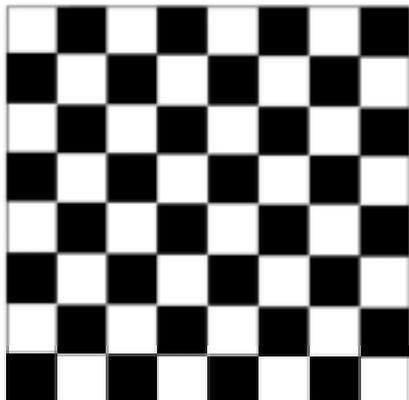
S-A1

**Szachy są jedną z najstarszych gier. Wywodzą się z Indii. W Europie najwcześniej pojawiły się w Hiszpanii w VIII wieku, skąd rozprzestrzeniły się po całej Europie. W X-XI wieku zaczęto w nie grać w Niemczech, następnie w Rosji. Do Polski dotarły w końcu XI wieku. W XVIII wieku stolicą szachów stał się Paryż. W 1851 roku w Londynie zorganizowano pierwszy międzynarodowy turniej szachowy.**

1. Do Polski szachy dotarły w wieku:  
A. VIII,  
B. XI,  
C. XVIII,  
D. XIX.
2. W jakim państwie europejskim najwcześniej pojawiły się szachy?  
A. w Hiszpanii,            B. w Niemczech,        C. w Rosji,            D. w Polsce.
3. Pierwszy międzynarodowy turniej szachowy odbył się w:  
A. pierwszej połowie XIX wieku,  
B. pierwszej połowie XVIII wieku,  
C. drugiej połowie XVIII wieku,  
D. drugiej połowie XIX wieku.



4. Indie leżą w:  
A. Europie,  
B. Ameryce Południowej,  
C. Azji,  
D. Afryce.
5. Polska leży od Indii na:  
A. południowy-wschód,  
B. północny-zachód,  
C. południowy- zachód,  
D. północny- wschód.



**SZACHY** są grą dla 2 osób. Rozgrywają one partię na szachownicy podzielonej na 64 pola (rysunek). Każdy gracz, rozpoczynając grę, dysponuje 16 białymi lub 16 czarnymi bierkami w zależności od wybranego koloru. Bierki każdego koloru dzielą się na 8 pionków i 8 figur. Figurami są: król, hetman zwany królową, 2 wieże, 2 skoczki zwane końmi i 2 gońce nazywane laufkami. Podczas gry bierki są przesuwane na przemian przez zawodników; celem gry jest stworzenie takiej sytuacji, w której król przeciwnika, będąc w bezpośrednim zagrożeniu (tzw. szach), nie ma możliwości obrony — jest to tzw. mat, który kończy partię.

6. Ile wszystkich białych pól ma szachownica?  
A. 64                                      B. 16                                      C. 32                                      D. 50
7. Jeśli jedno pole szachownicy ma pole  $9\text{ cm}^2$ , to obwód całej planszy ma długość:  
A. 72 cm,                                      B. 24 cm,                                      C. 96 cm,                                      D. 576 cm.
8. Każdy gracz, rozpoczynający grę w szachy, ma do dyspozycji:  
A. 8 pionków i 8 figur,  
B. tylko 8 pionków,  
C. tylko 8 figur,  
D. 4 pionki i 4 figury.

Półtora tysiąca lat temu władca hinduski Scharem przez swoją nieudolność w rządzeniu doprowadził państwo do ruiny. Wówczas jeden z braminów, mędrzec Sessa, syn Dahera, chcąc zwrócić mu uwagę na niewłaściwość postępowania – ułożył grę, w której król, najważniejsza figura, nie może nic zdziałać bez pomocy innych figur i pionków. Zaprezentowana lekcja gry w szachy wywarła wielkie wrażenie. Pragnąc odwdziżyć się za pogładową lekcję życiowej mądrości i dostarczenie przy tym interesującej gry, Scharem obiecał dać w nagrodę mędrce wszystko, czego zażąda. Sessa skorzystał z okazji, by dać królowi lekcję skromności i zażądał na pozór niewielkiego wynagrodzenia. Poprosił o wydanie ze spichlerza pszenicy w następującej ilości: na pierwszy kwadrat szachownicy miano położyć jedno ziarno, na drugi – dwa ziarna, na trzeci – cztery ziarna i tak dalej aż do ostatniego z sześćdziesięciu czterech pól szachownicy, za każdym razem podwajając liczbę ziaren zboża. Władca wyraził zgodę, ciesząc się, że tak tanio wypadła nagroda. Zaczęto ze spichlerza dostarczać ziarno, ale bardzo szybko okazało się, że życzenia mędrca spełnić nie można.

Dzisiaj wiadomo, że aby zdobyć tę ilość zboża, należałoby obsiać powierzchnię całej kuli ziemskiej ośmiokrotnie i tyleż razy zebrać plony.

9. Tekst o wynalazcy szachów jest:

- A. bajką,
- B. baśnią,
- C. notatką,
- D. legendą.

10. Liczbę ziaren pszenicy, jakie według legendy o wynalazcy szachów należało położyć na szóstym polu szachownicy, opisuje wyrażenie:

- A.  $2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$
- B.  $2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$
- C.  $1 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$
- D.  $1 \cdot 2 \cdot 4 \cdot 8 \cdot 16 \cdot 32$

11. Ile razy mniejsza jest liczba ziaren na 61 polu od liczby ziaren na 64 polu szachownicy?

- A. 2
- B. 4
- C. 6
- D. 8

12. Ile wieków temu Scharem był władcą Indii?

- A. 5
- B. 150
- C. 15
- D. 50

13. W szachach król nic nie może działać bez pomocy:

- A. królowej i pionków,
- B. hetmana i pionków,
- C. królowej i hetmana,
- D. innych figur i pionków.

14. Spichlerz to:

- A. wagon do przewozu zboża,
- B. targ,
- C. magazyn ze zbożem,
- D. pole uprawne.

15. O tym, jakim słowem można zastąpić słowo „spichlerz”, dowiesz się ze słownika:

- A. wyrazów bliskoznacznych,
- B. matematycznego,
- C. ortograficznego,
- D. wyrazów obcych.

**Zboża - powierzchnia, zbiory i plony podstawowych zbóż na świecie 1995**

	<b>Powierzchnia w milionach hektarów</b>	<b>Zbiory w milionach ton</b>	<b>Plony z 1 hektara w tonach</b>
<b>Zboża ogółem:</b>	685,8	1883,6	2,75
<b>pszenica</b>	219,1	537,7	2,46
<b>żyto</b>	9,8	21,6	2,19
<b>jęczmień</b>	67,7	144,6	2,14
<b>owies</b>	19,1	30,1	1,57
<b>kukurydza</b>	130,2	506,0	3,89
<b>ryż</b>	149,7	545,8	3,65

16. W 1995 r. na największej powierzchni uprawiano:

- A. żyto,
- B. jęczmień,
- C. ryż,
- D. pszenicę.

17. W 1995 r. największe plony z 1 hektara uzyskano z upraw:

- A. żyta,
- B. kukurydzy,
- C. ryżu,
- D. pszenicy.

18. Ze zbóż nie otrzymujemy:

- A. mąki,
- B. kaszy,
- C. serów,
- D. oleju.

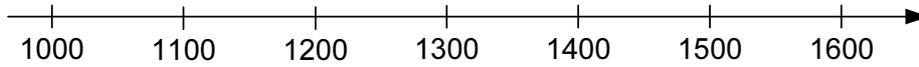
19. Jaką część powierzchni upraw wszystkich zbóż zajmuje pszenica?

- A.  $\frac{1}{3}$
- B. ponad  $\frac{1}{3}$
- C. prawie  $\frac{1}{3}$
- D.  $\frac{219}{685}$

20. Informację na temat wielkości zbioru zbóż na świecie przeczytasz w:

- A. roczniku statystycznym,
- B. słowniku ortograficznym,
- C. encyklopedii zdrowia,
- D. książce kucharskiej.

21. Zaznacz na osi czasu wiek, w którym pojawiły się szachy w Polsce:



22. Jesteś organizatorem turnieju szachowego w Twojej szkole. Ma on się odbyć w przyszłym tygodniu. Napisz ogłoszenie na ten temat.


23. Jurek i Tomek rozpoczęli partię szachów o godzinie 17<sup>25</sup>. O tej samej porze Jola i Kasia zaczęły oglądać film z kasety wideo, który trwał 95 minut. Dziewczynki skończyły oglądać film, a chłopcy grali jeszcze w szachy przez 10 minut. Jak długo chłopcy grali w szachy? O której godzinie skończyli grę?

<b>Zapisz swoje obliczenia.</b>																				
<b>Odpowiedź:</b>																				



